Kwalitatief onderzoek: Patiëntbeleving rond overgewicht en obesitas bij patiënten van Vlaamse en niet-Vlaamse origine (deel 1: perceptie)

Haio: KOCKEN Claudia , U.A.
Promotor: WENS Johan
Praktijkopleider: HENDRIKS Dirk , Verdickt Marino

Context: Obesitas is een belangrijke risicofactor in de ontwikkeling van verschillende chronische aandoeningen. De prevalentie van overgewicht en obesitas is de voorbije twintig jaar verdubbeld. Om tot een optimale behandeling van obesitas te komen, is het van uitermate belang de onderliggende ideë?n die bij patiënten hieromtrent leven te achterhalen. In de huidige multiculturele samenleving is het mogelijk dat deze ideë?n verschillen bij patiënten van verschillende origine. Aangezien de grootste migrantenpopulaties in Vlaanderen van Turkse en Marokkaanse afkomst zijn, werden deze twee populaties naast de autochtone Vlaamse populatie opgenomen in deze studie.

Onderzoeksvraag: De perceptie van patiënten van Vlaamse, Turkse en Marokkaanse afkomst omtrent obesitas werd onderzocht, met het doel tot een gepaste aanpak van obesitas in de huisartsenpraktijk te komen.

Methode: Het betreft een kwalitatief onderzoek, uitgevoerd aan de hand van focusgesprekken en vragenlijsten met volgende inclusiecriteria: leeftijd ≥ 18 jaar, BMI ≥ 25 kg/m2, Vlaamse, Turkse of Marokkaanse afkomst (zowel 1ste als 2de generatie). Voor de focusgesprekken werden deelnemers van Vlaamse afkomst gerekruteerd in huisartsenpraktijk ?De Bist? in Westerlo, deelnemers van Turkse en Marokkaanse afkomst werden gerekruteerd in huisartsenpraktijk ?Zuiderpoort? in Antwerpen. Er werden tevens vragenlijsten ingevuld door patiënten van beide praktijken, onafhankelijk van hun afkomst. De kwalitatieve gegevens werden verwerkt door middel van thematische analyse, hiervoor werd gebruik gemaakt van het softwareprogramma NVivo. De populatiegegevens werden geanalyseerd aan de hand van beschrijvende statistiek in Excel.

Resultaten: Er werd per subpopulatie een focusgesprek georganiseerd, hieraan namen vier patiënten van Vlaamse, vier van Turkse en twee van Marokkaanse afkomst deel. 35 Patiënten vulden de vragenlijsten in. Elke deelnemer, onafhankelijk van de etniciteit, erkent zijn/haar overgewicht als problematisch. Volgens de Marokkaanse subpopulatie heeft cultuur en afkomst geen invloed op het lichaamsgewicht. Turkse deelnemers haalden de traditionele eetcultuur aan als be?nvloedende factor. De oorzaken van overgewicht werden door de meerderheid van de deelnemers correct aangegeven en waren gelijklopend tussen de verschillende subpopulaties. Wel gaven Marokkaanse en Turkse deelnemers aan niet goed te weten op welke manier best om te gaan met deze uitlokkende factoren. Opvallend was dat een verminderde bewegelijkheid vaak als belangrijkste nadeel werd ervaren, chronische aandoeningen werden regelmatig pas in tweede instantie vermeld. De meerderheid van de vrouwen gaf aan een negatief zelfbeeld te hebben ten gevolge van hun overgewicht.

Conclusie: Er werd geen duidelijk verschil aangetoond in de perceptie omtrent overgewicht en obesitas tussen de populatie van Vlaamse, Turkse en Marokkaanse afkomst. De ideë?n omtrent oorzaken en gevolgen van overgewicht en de invloed op het zelfbeeld waren gelijklopend. Uit de resultaten bleek dat patiënten van Turkse en Marokkaanse afkomst behoefte hebben aan concrete informatie over een gezond voedingspatroon. De lage deelnamegraad van mannen van Turkse en

Marokkaanse afkomst doet vermoeden dat er in deze subpopulatie extra nood is aan sensibilisatie en educatie.